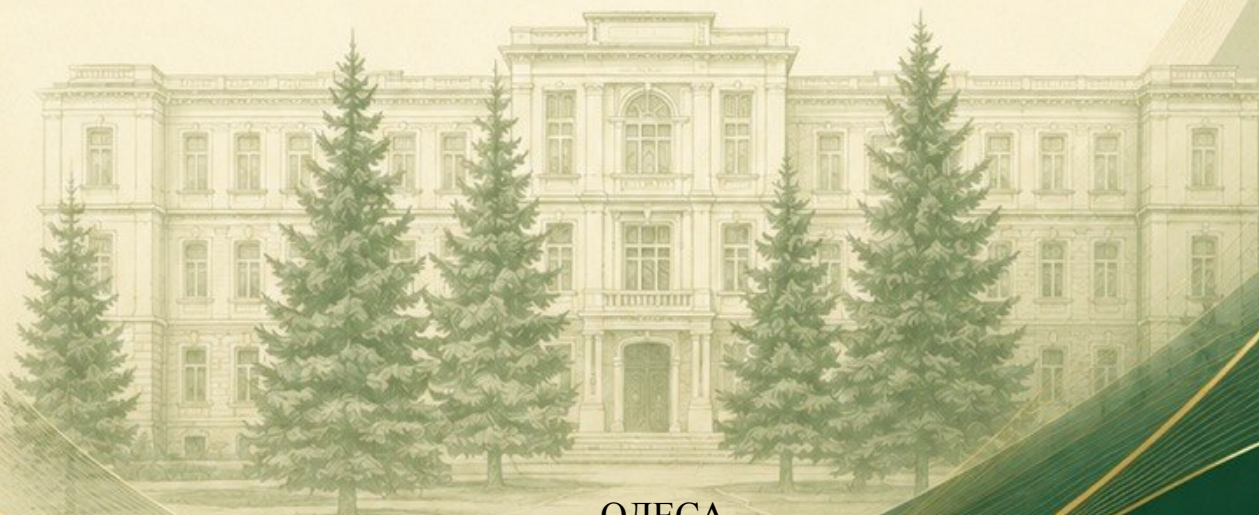

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціальної сфери

«ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ»

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ
У МЕЖАХ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ (СТАЖУВАННЯ)
6 червня 2026 року*

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/Zbarska2026>

УДК: 378:159.955:376.37

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи.

Листопад Олексій Анатолійович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського.

Соколова Ганна Борисівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, директор Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та спеціальної освіти.

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №15 від 25 червня 2026 р.)*

Рецензенти:

Форосян Ольга Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

Литовченко Світлана Віталіївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу освіти дітей з порушеннями сенсорного розвитку, Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

«Трансформація освітнього процесу в закладах вищої освіти: інноваційні підходи, методи та технології навчання»: збірник матеріалів конференції у межах всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації (стажування). Одеса : Університет Ушинського, 2026. 167 с.

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції, присвячені актуальним питанням трансформації освітнього процесу в закладах вищої освіти, упровадженню інноваційних підходів, методів і технологій навчання, а також сучасним практикам у спеціальній освіті, логопедії та інклюзивному навчанні.

У представлених матеріалах науковці висвітлюють теоретичні й практичні аспекти модернізації освітнього середовища, розглядають ефективні форми організації навчання у ЗВО, аналізують можливості застосування інноваційних педагогічних технологій та окреслюють сучасні підходи до роботи в умовах спеціальної й інклюзивної освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

ЗАРИЦЬКА Валентина Василівна

ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ БАТЬКІВ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Розвиток інклюзивної освіти в Україні актуалізує проблему психологічного супроводу сімей, які виховують дітей з особливими потребами [1]. Народження або виховання дитини з порушеннями розвитку часто супроводжується значним емоційним навантаженням для батьків, що проявляється у підвищеному рівні тривожності, хронічному стресі, почутті провини, соціальній ізоляції та ризику емоційного вигорання [1; 5]. Саме тому психологічне консультування виступає одним із ключових напрямів підтримки таких родин та сприяє підвищенню їхньої психологічної стійкості [4].

Сучасні дослідження підкреслюють необхідність комплексного супроводу сімей, орієнтованого не лише на дитину, а й на її найближче соціальне оточення [3].

Проблематика психологічного супроводу батьків дітей з особливими освітніми потребами висвітлюється у працях О. Кучер, І. Сухіної, О. Галян, Л. Котлової, А. Харченко та інших науковців [1; 2; 3; 5]. Дослідники наголошують на важливості розвитку психологічної ресурсності батьків, психоедукації, формування навичок емоційної саморегуляції та побудови ефективної взаємодії між сім'єю й фахівцями інклюзивної команди [2; 4].

Поява в сім'ї дитини з особливими потребами суттєво змінює життєдіяльність родини [7]. Батьки нерідко проходять через низку психологічних стадій, серед яких шок, заперечення, гнів, почуття провини, депресивні переживання та поступове прийняття ситуації [9]. Від успішності проходження цих етапів значною мірою залежить ефективність подальшого виховання та розвитку дитини [10].

Психологічне консультування спрямоване на створення безпечного простору для опрацювання емоційних переживань батьків, усвідомлення ними власних ресурсів та формування конструктивних способів подолання труднощів [4]. У процесі консультування психолог допомагає батькам прийняти особливості розвитку дитини, знизити рівень тривоги та підвищити впевненість у власних виховних можливостях [5].

Одним із важливих напрямів роботи є психоедукація батьків [2]. Вона передбачає надання достовірної інформації про особливості розвитку дитини, її можливості, потреби та перспективи соціалізації [7]. Завдяки психоедукації батьки отримують знання щодо ефективних методів взаємодії з дитиною, що сприяє підвищенню їхньої компетентності та зменшенню рівня психологічної напруги [1; 2].

Важливим компонентом психологічного консультування є робота з емоційним станом батьків [6]. Дослідження свідчать, що тривале психоемоційне навантаження може призводити до емоційного виснаження та погіршення психічного здоров'я членів родини [5]. Тому в консультуванні доцільно використовувати техніки когнітивно-поведінкового підходу, елементи арт-терапії, методи розвитку стресостійкості та навички самодопомоги [6; 9].

Окрему увагу необхідно приділяти розвитку психологічної ресурсності сім'ї [1]. Ресурсний підхід передбачає пошук внутрішніх та зовнішніх джерел підтримки, формування позитивного бачення майбутнього, зміцнення сімейних взаємин і підтримку активної життєвої позиції батьків [4; 5]. Розвинена психологічна ресурсність сприяє кращій адаптації сім'ї до складних життєвих обставин та підвищує ефективність реабілітаційного процесу [3].

У сучасних умовах воєнного стану в Україні проблема психологічної підтримки таких сімей набуває особливої актуальності [2; 6]. Додаткові стресогенні чинники посилюють психологічне навантаження на батьків та потребують розширення програм психологічної допомоги, зокрема дистанційного консультування, груп взаємопідтримки та кризової психологічної допомоги [6].

Список використаних джерел:

1. Кучер О. В. Психологічний супровід батьків дітей з особливими освітніми потребами. *Habitus*. 2024. № 62. С. 122–127.
2. Сухіна І. Психоедукація батьків дітей з особливими освітніми потребами в умовах війни. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2023. № 4. С. 82–91.
3. Котлова Л. О., Харченко А. В. Психологічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в закладах освіти. *Науковий вісник ЖДУ*. 2023. № 2. С. 45–53.
4. Українцева Я. Психологічна підтримка батьків дітей з особливими освітніми потребами. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023.
5. Галян О. І. Психологічні аспекти супроводу батьків дітей з інвалідністю в умовах інклюзивної освіти. *Теорія і практика сучасної психології*. 2019. № 2. С. 55–61.
6. Калініна Т. Психологічна допомога батькам дітей з особливими освітніми потребами в умовах військових дій. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. № 3. С. 103–107.
7. Прохоренко Л. І. Освіта та соціалізація дітей з особливими освітніми потребами: психологічний аспект. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2024. № 2. С. 5–16.
8. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. *Інклюзивна освіта: покроково для педагогів*. Київ : Освіта, 2023. 192 с.
9. Продан Є. Організація психологічної допомоги батькам дітей з особливими освітніми потребами. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2019. № 1. С. 72–80.

10. Соболева Ю. І. *Психологічний супровід батьків дітей з особливими освітніми потребами*. Магістерська робота. Київ, 2024. 128 с.

*ЗДІР Дарина Русланівна,
ЗОРОЧКІНА Тетяна Сергіївна*

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Сучасний розвиток інклюзивної освіти в Україні актуалізує пошук ефективних методів і технологій навчання, які забезпечують гармонійний розвиток особистості дитини з особливими освітніми потребами (ООП), сприяють її успішній соціалізації та реалізації освітнього потенціалу. Одним із найбільш дієвих інструментів педагогічного впливу в початковій школі є ігрові технології, які відповідають віковим особливостям дітей, стимулюють пізнавальну активність та створюють сприятливі умови для формування ключових компетентностей [2].

Проблема організації інклюзивного навчання та забезпечення ефективного психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами перебуває в центрі уваги сучасних наукових досліджень. Теоретичні та практичні аспекти інклюзивної освіти висвітлено у працях А. Колупаєвої, О. Таранченко, О. Мартинчук, О. Боряк, Ю. Чучаліної, Л. Потапюк та інших учених. Аналіз наукових джерел засвідчує, що важливою умовою успішного навчання молодших школярів з ООП є використання педагогічних технологій, які забезпечують активне залучення дитини до освітнього процесу, враховують її індивідуальні можливості та сприяють всебічному розвитку особистості. У цьому контексті особливої актуальності набувають ігрові технології як один із найбільш природних та ефективних засобів навчання дітей молодшого шкільного віку.

Ігрові технології розглядаються як сукупність методів, прийомів і форм організації освітньої діяльності, основу яких становить педагогічно доцільне використання гри для досягнення визначених навчальних, виховних і розвивальних цілей. У педагогічній практиці застосовуються різноманітні види ігрових технологій: дидактичні, сюжетно-рольові, театралізовані, рухливі, настільні, цифрові (комп'ютерні) ігри [1].

Герасимова Інна Володимирівна Нейробіологія мовлення: системна архітектура, функціональна динаміка та перспективні напрямки досліджень	114
Задоріна Ольга Володимирівна, Галущенко Вікторія Іванівна Логоритміка як інструмент соціалізації та розвитку імітаційних здібностей у дітей з розладами аутистичного спектру	117
Зарицька Валентина Василівна Психологічне консультування батьків, які виховують дітей з особливими потребами	121
Здір Дарина Русланівна, Зорочкіна Тетяна Сергіївна Використання ігрових технологій у роботі з молодшими школярами з особливими освітніми потребами	123
Кордонець Вікторія Володимирівна Формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей з інтелектуальними порушеннями засобами сучасних освітніх технологій	126
Крейтор-Проценко Ірина Володимирівна Огляд літератури: сучасні виклики та практики в інклюзивній освіті	130
Кулінка Юлія Сергіївна Ізотерапія як інноваційна практика у майбутніх підготовці вчителів-логопедів	133
Литвин Інна Миколаївна, Суховієнко Наталія Анатоліївна Інклюзивна освіта: принципи, підтримка та взаємодія фахівців	135
Макоганюк Анастасія Олегівна Онтологічне моделювання та семантичний аналіз даних у системах підтримки прийняття рішень для спеціальної освіти	140
Міщенко Сергій Володимирович Інтеграція сучасних досягнень генетики людини в систему підготовки фахівців зі спеціальної освіти	143